

Jordbruksøkonomien på Vestlandet i 2020 – utvikling og driftsresultat

Hovudtendens

- Jordbruksinntekta til vestlandsbonden auka med 5,9 prosent
- Auke for mjølk, storfeslakt og gris, nedgang for sau og frukt og bær
- Best økonomi i frukt- og bærproduksjon trass i nedgang

Vestlandsbonden oppnådde ei jordbruksinntekt, målt som løn til alt arbeid og rente på egenkapital per årsverk, på kr 292 700 i 2020. Det er ein auke på kr 16 400 frå året før. I gjennomsnitt for landet auka jordbruksinntekta med kr 27 400 kr og vart på kr 327 500 per årsverk. Jordbruksarealet for vestlandsbruka var i middel 307 dekar, det same som i 2019.

Auken i jordbruksinntekta for Vestlandet skuldast auke i tilskot kombinert med moderat kostnadsutvikling. Nedgang i timebruk og renter påverka resultatet positivt.

Det var auke i jordbruksinntekta for dei fleste arealgruppene. Unnataket er bruka mellom 50 og 100 dekar der vi finn mange bruk med frukt og bær og bruk med sau. Dei største bruka over 500 dekar hadde størst auke frå eit svakt resultat i 2019. I denne gruppa er det mange store mjølkebruk.

Mjølkeproduksjon er viktig for landbruket på Vestlandet, og det er flest bruk i denne gruppa. Vederlag per årsverk (jordbruksinntekta) auka med 4,4 prosent eller kr 12 600 per årsverk. Mjølkebruka har auka grovfôrarealet med 3 dekar, medan grovfôravlinga gjekk ned med 24 FEm per daa. Tal årskyr, mjølkevot og liter omsett mjølk auka med om lag 3 prosent. Ein nedgang i mjølkeprisen på 26 øre/liter reduserte mjølkeinntektene trass auka volum. Kjøtpriisen auka med kr 1,06 per kg for kukjøtt og kr 1,69 for anna storfekjøtt. Prisauke og auka kjøtmengde var med på å auke husdyrinntektene med 1,8 prosent. Arbeidsinnsatsen i 2020 auka med 1,4 prosent frå året før.

Det var en liten auke i variable kostnader på 4,1 prosent i hovudsak høgare kostnader til kraftfôr grunna pris- og volumauke. Faste kostnader var omlag uendra frå 2019. Kostnader til leigd arbeid auka med nesten 30 prosent trass i at timar leigd arbeid auka med berre 7,7 prosent. Det tyder på auke i timepris. Nedgang i utgifter til elektrisitet på 24,3 prosent i forhold til 2019 heldt samla faste kostnader på omlag same nivå som året før. Driftsoverskotet i jordbruket auka med 3,1 prosent.

Det har vore investert mykje på mjølkebruka dei siste åra. Nettoinvesteringa i 2020 var kr 337 600 per bruk. Trass gjeldsauke på nesten 20 prosent, var renteutgifter nesten uendra. Lågt rentenivå i kjølvatnet av pandemien bidrog positivt til resultatet.

Produksjonsomfanget på mjølkeproduksjonsbruka var på 29,3 årskyr, ein auke på 0,9 årskyr frå 2019. Bruka omsette i gjennomsnitt 217 700 liter mjølk og 7 060 kg storfekjøtt (inkl. kukjøtt). Gjennomsnittleg jordbruksareal var 400 dekar, ein auke på 1 dekar. Arbeidsinnsatsen var litt over 2,1 årsverk à 1 845 timar. Arbeidsinnsatsen i 2020 auka med 1,4 prosent frå året før.

Bruka med kombinert mjølkeproduksjon og sauehald oppnådde i 2020 ei jordbruksinntekt per årsverk som var kr 326 100, ein auke på 10,3 prosent frå 2019.

Arealet gjekk ned med 4 daa, medan grovfôravlinga auka med 14,7 prosent. Det var generell auke i produksjonen, tal årskyr og tal vinterfôra sau auka med høvesvis 2,8 og 1,3. Omsett mjølk var 137 300 liter ein auke på 23,8 prosent. Mjølkeprisen gjekk ned med 20 øre per liter eller 3,9 prosent. Volumauke medførte likevel auka mjølkeinntekt med 19 prosent. I 2020 var det stor auke i sauekjøttpris med kr 3,76 per kg til kr 11,41, medan prisen på lammekjøtt og

**Utfyllande informasjon til pressemelding 6.12.2021:
Jordbruket på Vestlandet i 2020**

storfekjøtt var nærmast uendra. Husdyrinntekter auka til saman med kr 140 500 eller 15,2 prosent.

Det var auke i variable kostnader på 12,5 prosent eller kr 72 000. Kraftfôrkostnadene auka mest, men det var også stor auke i kostnader til kjøp av dyr og veterinærkostnader. Faste kostnader auka med 6,1 prosent eller kr 30 400. Mesteparten av det skuldast auka vedlikehald av maskiner og reiskap og driftsbygningar.

Auke i inntekter grunna volumauke og moderat auke i kostnader medførte høgare driftsoverskot (7,6 prosent). Kombinert med lågare timebruk og lågare rente auka jordbruksinntekta med 10,3 prosent.

Gjennomsnittleg jordbruksareal var 374 dekar. Bruka hadde 18,8 årskyr og 83 vinterfôra sauer. Arbeidsinnsatsen gjekk ned med 110 timar og var på 2,0 årsverk à 1845 timar per bruk.

Bruka med kombinert mjølkeproduksjon og svinehald hadde eit svakt resultat i 2019. I 2020 auka jordbruksinntekta med 48,1 prosent eller kr 96 600 til kr 297 400. Svinekjøttproduksjonen auka med 3 prosent til 26,4 tonn og mengde storfekjøtt auka med 40 prosent til 4,7 tonn. Talet på selde smågrisar gjekk ned med 17 prosent. Omsett mjølk auka med 23,8 prosent til 194 700 liter.

Prisen på mjølk minka med 37 øre per liter, medan prisen på storfekjøtt var om lag uendra. Prisen på svinekjøtt auka med kr 2,26 per kg og smågrisprisen auka med kr 106. Totalt auka inntektene frå husdyrprodukt med 14,3 prosent på desse bruka. Tilskot og andre inntekter auka med 14,3 prosent, slik at produksjonsinntektene i alt gjekk opp med 13,3 prosent frå 2019. Variable kostnader auka med 13 prosent, medan det var eit fall i faste kostnader på 2 prosent.

Det var negativ nettoinvestering i denne gruppa i 2020 noko som tyder på nedsliting av driftsapparatet. Gjelda auka med 4,6 prosent. Arbeidsinnsatsen auka med 3,7 prosent til 2,0 årsverk. Bruka hadde eit produksjonsomfang på 281 dekar, 23,3 årskyr, 13 purker, 492 smågriser for sal og 26 400 kg kjøtt frå slaktegris. Det er berre seks bruk i denne gruppa, og endringar på enkeltbruk kan ha store utslag på resultatata.

Sauebruca på Vestlandet hadde eit svært lågt resultat i 2020. Jordbruksinntekta gjekk ned med kr 22 000 per årsverk til kr 116 700. Tal vinterfôra sauer auka med 2 til 144, medan omsett kjøtt gjekk opp med 6 prosent. I gjennomsnitt gjekk prisen på lammekjøtt opp med kr 0,96 per kg og prisen på sauekjøtt auka med kr 3,87. Husdyrinntektene auka med 12,3 prosent medan samla tilskot auka med 2 prosent. Totalt gjekk produksjonsinntektene opp 3,3 prosent. Variable kostnader auka med 17 prosent, medan faste kostnader auka med 5,2 prosent. Arbeidsforbruket auka med 2,2 prosent og utgjorde 1,3 årsverk. Sjølv om gjelda minka med 8,3 prosent, og renteutgiftene med 14,5 prosent, minka jordbruksinntekta med kr 22 000 per årsverk.

I 2019 omfatta driftsforma 32 bruk med i gjennomsnitt 144 vinterfôra sauer og 237 dekar jordbruksareal.

Produksjon av storfekjøtt, enten med ammekyr eller på innkjøpte kalvar, oppnådde ei jordbruksinntekt per årsverk på kr 143 800 i 2020, ein auke på kr 67 400 per årsverk frå eit svært lågt nivå i 2019. Det har vore store endringar i jordbruksinntekta frå år til år for desse bruca. Det vert stadig fleire bruk med denne driftsforma, men det er likevel få bruk i gruppa, og nye bruk eller endringar på enkeltbruk, kan gje store utslag for gruppa.

Det vart produsert 10 600 kg storfekjøtt på desse bruca i 2020, 1 600 kg mindre enn i 2019. Prisen på storfekjøtt auka med om lag 3,50 per kg, og totalt gjekk inntektene frå husdyrhaldet opp med 7,1 prosent. Det vart selt fleire livdyr frå desse bruca samanlikna med tidlegare år. Tilskota auka med 10,8 prosent, og totalt auka produksjonsinntektene med 7,5 prosent. Det var lite endring i faste og variable kostnader frå året før. Arbeidsforbruket minka med 86 timar til 1,2 årsverk, noko som påverka resultatet positivt. Høgt investeringsnivå på kr 317 500 per bruk svekka det økonomiske resultatet grunna auka avskrivning og renter. Gjelda auka med 16

**Utfyllande informasjon til pressemelding 6.12.2021:
Jordbruket på Vestlandet i 2020**

prosent og renteutgiftene med 8 prosent samanlikna med 2019. God kostnadskontroll styrka resultatet for 2020.

Det var 13 bruk i gruppa i 2020. I gjennomsnitt hadde dei 339 dekar jordbruksareal, 20 ammekyr, 21 kviger og 24 slakta oksar.

Frukt- og bærproduksjon er den driftsforma som har hatt størst variasjon i jordbruksinntekta mellom år. 2020 vart eit svakt frukt- og bærår samanlikna med dei to føregåande åra. Jordbruksinntekta gjekk ned med 11,4 prosent frå 2019 til 2020, og vart kr 332 000 per årsverk. Frukt- og bærproduksjon vart likevel den driftsforma som oppnådde høgast jordbruksinntekt på Vestlandet også dette året. Det var middels avling av eple medan det var full avlingssvikt på plommer. Det var auke på pærer og morellar. Prisane på frukt til produsent var høgare for alle kulturane. For bringebær var det litt lågare avling enn i 2020. Frukt- og bærinntektene fall med 26 prosent. Dei variable kostnadene fall med 2 prosent og dei faste med 15 prosent. Det var særleg kostnader til leigd arbeid som gjekk ned. Arbeidsforbruket minka med 14 prosent. Arbeidsinnsatsen var på 1,9 årsverk per bruk. Det er 19 produsentar i denne gruppa, og i gjennomsnitt hadde dei eit frukt- og bærareal på 49 dekar.

Nettoinvesteringane på vestlandsbruka låg høgare enn landsgjennomsnittet også i 2020. I gjennomsnitt investerte vestlandsbøndene for kr 194 800, medan nettoinvesteringane for landet var på kr 161 400. Nettoinvesteringane på Vestlandet minka med kr 20 200 frå året før. Det er dei største bruka som investerer, og det er særleg innan mjølkeproduksjon det vert investert. Samla gjeld auka med 9 prosent for vestlandsbonden, og var uendra på 3,3 mill. kr i middel per bruk. Rentekostnadene gjekk ned med 10 prosent.

Driftsgranskingane viser at driftsoverskotet frå jordbruket på Vestlandet utgjorde 39 prosent av dei samla inntektene til familien i 2020, det same som i 2019. Lønsinntekt utgjorde 42 prosent. Skogbruk og tilleggsnæring med utgangspunkt i ressursane på bruket utgjorde høvesvis 1 prosent og 7 prosent. Resten av dei samla inntektene er anna næring, pensjonar, sjukeløn og kapitalinntekter.

Maksimalt jordbruksfrådrag var auka frå kr 166 400 til kr 190 400 i 2020. Tek ein omsyn til inntektsverknad av jordbruksfrådraget, vert den skattekorrigerte jordbruksinntekta i 2020 kr 324 000 i gjennomsnitt per årsverk for bruka frå Vestlandet. I alt utgjer inntektsverknaden av jordbruksfrådraget kr 31 300 per årsverk, ein auke på 2 800. Det er ikkje teke omsyn til inntektsverknaden av jordbruksfrådraget i dei andre resultatmåla som er presenterte frå driftsgranskingane.

Jordbruksinntekt er definert som løn til alt arbeid og rente på eigenkapitalen per årsverk, og varierer mellom ulike produksjonar og storleik på bruka.

Skattefordel for bønder er skattelette i form av eit ekstra jordbruksfrådrag i allmenn inntekt. Det blir rekna ein inntektsverknad av skatteletten tilsvarende den inntekta ein må ha for å oppnå same kjøpekraft som skatteletten genererer.

Driftsgranskingane i jordbruket var for 2020 basert på eit tilfeldig og representativt utval av 924 bruk over heile landet. I alt omfattar granskinga 187 bruk frå Vestlandet; 59 i Hordaland, 67 i Sogn og Fjordane og 61 i Møre og Romsdal. Alle dei presenterte resultatane er middeltal frå grupper av bruk. Det er stor spreiding i materialet, noko som ikkje kjem fram her. Middeltala for dei 187 bruka gjev likevel ein god peikepinn på korleis den økonomiske utviklinga for jordbruket på Vestlandet har vore.

For fleire opplysningar, kontakt NIBIO Bergen ved:

Seniorrådgjevar Torbjørn Haukås, 476 58552,

eller rådgjevar Marius Berger, 941 49336

E-post: bergen@nibio.no

Internett: www.nibio.no

**Utfyllende informasjon til pressemelding 6.12.2021:
Jordbruket på Vestlandet i 2020**

Samla oversikt for 2020

	Tal bruk	Gj.areal dekar	Driftsoverskot per bruk		Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk		Skattekorrigert vederlag per årsverk	
			2019	2020	2019	2020	2019	2020
Vestlandet, alle	187	307	427 700	445 300	276 300	292 700	304 800	324 100
Bruk < 50 dekar	10	33	350 000	397 000	323 400	345 200	353 600	380 800
« 50 - 100 dekar	15	73	429 400	336 500	332 200	302 600	352 100	331 700
« 100-200 dekar	38	157	299 200	338 500	260 500	286 400	300 500	322 000
« 200-300 dekar	43	242	355 900	357 800	246 100	257 500	272 300	288 300
« 300-500 dekar	53	372	464 600	471 500	275 600	292 600	305 100	324 300
> 500 daa	28	711	658 100	750 600	279 300	310 000	304 100	338 700
Mjølkeproduksjon	76	400	510 200	525 800	285 300	297 700	316 800	329 600
Mjølksauhold	16	374	519 500	559 100	295 700	326 100	321 500	355 800
Mjølksvinehold	6	281	342 000	543 700	200 900	297 400	226 100	323 700
Kjøttproduksjon, storfe	13	339	75 400	151 900	76 500	143 800	98 800	171 800
Sauhold	32	237	153 500	128 800	138 700	116 700	168 100	144 300
Frukt og bær	19	59	551 700	402 500	383 600	332 000	408 600	367 900
Vestland fylke	126	267	403 600	424 900	271 600	286 000	301 200	317 000
Møre og Romsdal fylke	61	389	479 200	487 400	250 800	280 300	309 900	335 500

Alle beløpa i tabellen er oppgjevne i nominelle kroner.

Jordbruksinntekt per årsverk er definert som løn til alt arbeid og til rente på egenkapitalen

Jordbruksinntekt per årsverk à 1845 timar for Vestlandet og landet i perioden 2011-2020

